

LO
Youngsgate 11
0181 Oslo

Vår sak nr.: 2015-AR-01502

Deres ref: 15/1477-2 691.2/MABR

Dato: 7.9.2015

HØRINGSSVAR – INNSPILL TIL HØRING - FORSLAG TIL NY LOV OM VERNEPLIKT OG TJENESTE I FORSVARET

Vi viser til forslag til ny lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret. Forslaget til ny lov er en sammenslåing av Lov om verneplikt, Lov om Heimevernet, Lov om Forsvarets personell og militærnektekløven. Departementets intensjon med å slå sammen lovene skal være å gjøre lovverket lettere tilgjengelig for allmennheten, redusere antallet lover og forenkle og harmonisere språkdrakten, uten at det materielle innhold i de sammenslåtte lover endres vesentlig.

NTL støtter Departementets intensjon om et forenklet og lettere tilgjengelig lovverk. En sammenslåing av lover med overlappende bestemmelser og bestemmelser innen samme kompetanseområde synes fornuftig. Det følger av dette at å samle og samordne bestemmelsene i Forsvarspersonelloven og Vernepliktsloven, sammen med å inkorporere Militærnektekløven er riktig og nødvendig. Det er også bestemmelser i Heimevernsloven som er delvis overlappende og som bør samordnes med andre bestemmelser og innarbeides i ny lov, spesielt med hensyn på bestemmelser om verneplikt og tjenesteplikt.

Så langt vi kan se er det materielle innholdet i personellov og vernepliktslov i hovedsak videreført i forslaget til ny lov. Likeledes er enkelte historiske særbestemmelser hva angår tjenesteplikt og verneplikt i heimevernsloven samordnet med øvrige bestemmelser i forslaget.

NTL anser derfor den viktigste endringen i forslaget å gjelde sammenslåing av heimevernsloven med de øvrige lover. Dette har store prinsipielle implikasjoner for Heimevernet som institusjon og begrep, og det er i hovedsak dette som vi vil gå inn på i det følgende.

Heimevernet

Heimevernet har siden opprettelsen i 1945 og loven i 1946, hatt en særskilt rolle i Forsvaret. Heimevernets egenart har vært uløselig knyttet til heimevernsloven med bestemmelser som knytter heimevernet til lokalsamfunnet og forsvar av heimtraktene. Egenarten består blant

annet i egen lovhjemmel, knytning til lokalsamfunn, rådsstruktur, distriktsstruktur, øvings- og treningsmønster, begrepene heimtrakt og heimevernssoldat, og heimevernets oppdrag.

Bidraget til totalforsvarsberedskap ved ulykker og naturkatastrofer fastslått i lov, har bidratt til å gi både Forsvaret og Heimevernet legitimitet. Forslaget som foreligger fragmenterer særbestemmelsene om heimevernet og gjør det vanskelig å identifisere Heimevernet som institusjon og begrep. Sammenstillingen av Heimevernet og forsvarsgrenene i en felles lov fratrar Heimevernet identitet og egenart. I ytterste konsekvens vil Heimevernet miste sin legitimitet som Heimevern og reduseres til en landmaktskapasitet uten særpreg. Heimevernets historie, tradisjon og kultur blir borte i lovforslaget, og det bør vurderes om egennavnet Heimevernet skal videreføres. Særbestemmelsene for Heimevernet bør derfor videreføres i en egen lov og med egne forskrifter fastsatt av Kongen. Bestemmelsene i Heimevernsloven som gjelder verneplikt og tjenesteplikt bør samordnes med og samles i ny lov så langt det er hensiktsmessig. Dersom det likevel besluttes å inkorporere særbestemmelser for heimevernet i ny lov må særbestemmelsene for Heimevernet samles i et eget kapittel i loven benevnt Heimevernet. Dette vil bidra til å forenkle oversikten over bestemmelser som kun gjelder Heimevernet.

I det følgende vil NTL vi med utgangspunkt i gjeldende rett, drøfte bestemmelsene i Heimevernsloven mot bestemmelsene i forslaget til ny lovtekst.

Hvl § 1

Heimevernets identitet er uløselig knyttet til forsvar av heimtraktene. Selv om begrepet heimtraktene ikke kan entydig defineres er begrepene Heimevernet og heimtraktene med å definere Heimevernet også som en lokal ressurs. Vi kan ikke se at dette ivaretas i forslaget til ny lov. Forslagets § 5 bør videreføres Heimevernslovens bestemmelse i § 1 siste punktum «Det skal fortrinnsvis delta i vernet av Heimtrakten».

Hvl § 3

Begrepet heimevernssoldat er uløselig knyttet til Heimevernet. I forslag til ny lovtekst er begrepet borte. I de sammenhenger der det er naturlig og viser til tjeneste i Heimevernet bør begrepet heimevernssoldat benyttes. Hvl § 3 videreføres generelt i lovforslagets §§ 2 og 24. § 24 første punktum kan i konsekvens misforstås fordi paragrafen også omhandler tjenesteplikt. Setningen bør eventuelt omformuleres eller strykes. Videre benyttes «personer» i andre punktum. Dette bør endres til «tjenestepliktige».

Hvl § 4

Paragrafen omhandler plikt til tjeneste i Heimevernet og videreføres i forslaget §§ 6 og 14. Det bør vurderes å ta bort § 14 da en anser at innholdet ivaretas av forslaget § 16.

Hvl § 5

Omhandler frivillige i Heimevernet og videreføres i forslaget § 24. En viser til merknad under Hvl § 3. Forslagets tekst mangler presiseringer om personell over tjenestepliktig alder som skriver kontrakt med Heimevernet. Dette medfører ikke styrkedisponering. § 24 bør også inneholde begrensninger i forhold til tjenesteplikt i Sivilforsvaret og Politireserven.

Hvl § 6

Videreføres i §§ 2,4 og 24. Forslagets § 2 første punktum kan misforstås med hensyn på tjenesteplikt for HVU (inngått kontrakt).

Hvl § 10

Videreføres i forslaget § 23. Første punktum i forslaget bestemmer at årlig heimevernstjeneste skal gjennomføres sammenhengende. Hvl § 10 har teksten «normalt sammenhengende». For å unngå mistolkning bør ordet «normalt» tilføyes i forslaget første punktum foran «sammenhengende». Forslagets tekst fjerde punktum bestemmer at departementet kan gi forskrift om gjennomføring av årlig heimevernstjeneste og bistand til arrangementer. Formuleringen «..og om bistand til arrangementer.» bør fjernes fra punktet, omformuleres til å omfatte Forsvaret og plasseres i en passende sammenheng. Det er slik at også Forsvarets øvrige avdelinger yter bistand til arrangementer så formuleringen bør ikke begrenses til Heimevernet.

Hvl § 13

Videreføres i forslaget §§ 17 og 23. Se merknad til Hvl § 10. Til forslaget § 17: Forslagets tekst er noe uklar med hensyn til hva som skal oppfattes som ordinær tjeneste. Bokstav d) nevner her «offisers-, befals-, og spesialistopplæring». Det fremkommer ikke klart om dette både innebærer Heimevernets interne kurs og eksempelvis etatsutdanning (befalsskole). Dersom befalsskole er ordinær tjeneste vil tjenesteplikten være oppfylt etter år 2 og personellet er ikke lengre tilgjengelig for Heimevernet. Vi finner det i tillegg kunstig å opprettholde skillet mellom repetisjonstjeneste og heimevernstjeneste som det gjøres under bokstavene b) og c) siden tjenestenes hjemmel i utgangspunktet er den samme. Bokstav c) bør derfor utgå og bokstav b) endre til «repetisjonstjeneste og heimevernstjeneste».

Hvl § 16

Videreføres i forslaget § 18 siste punktum. Siste punktum kan med fordel strykes. I den grad en anser det nødvendig med denne presiseringen kan dette tas inn i forskrift.

Hvl § 33

Videreføres som del av forslaget § 67. En gjør oppmerksom på at bestemmelsen i forslaget er en repetisjon av MIL Strl § 35. Det synes unødvendig å repetere bestemmelser i andre lover. En henvisning skulle være tilstrekkelig.

Konklusjon

Som nevnt ovenfor anser vi det riktig og nødvendig å samordne overlappende bestemmelser i en ny lov, både for å forenkle lovverket og for å samle bestemmelser innen samme virkeområde. Spesielt gjelder dette bestemmelser og verneplikt og tjenesteplikt som bør være felles for Forsvaret. Forslaget til ny lovtekst har likevel vesentlige mangler hva angår å videreføre Heimevernslovens særbestemmelser for Heimevernet. Forslaget til ny lovtekst fragmenterer særbestemmelsene for Heimevernet og fratrar heimevernet en vesentlig del av sin egenart. Begreper som er sterkt knyttet til Heimevernets tradisjon, kultur og historie som heimtrakt og heimevernssoldat utraderes. Særbestemmelsene for Heimevernet bør derfor videreføres i egen lov og med egne forskrifter fastsatt av Kongen. Bestemmelsene i Heimevernsloven som gjelder verneplikt og tjenesteplikt bør samordnes med, og samles i ny

lov så langt det er hensiktsmessig. Dersom det likevel besluttes å inkorporere særbestemmelser for heimevernet i ny lov må særbestemmelsene for Heimevernet samles i eget kapittel i loven benevnt Heimevernet for å opprettholde Heimevernets identitet og forenkle oversikten over bestemmelser som kun gjelder Heimevernet. I tillegg bør det utarbeides egen forskrift for Heimevernet som fastsettes av Kongen.

I forslaget til ny lovtekst forslås det at forskrifter fastsettes av Kongen eller departement. NTL finner ikke en logisk avgrensning av hvilke forhold som fastsettes av Kongen eller departement. Vi anser ny lov som så omfattende og viktig at lovens forskrifter fastsettes av Kongen.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Kjersti Barsok
første nestleder

Torstein Brechan
forbundssekretær